

Dimarts 27 de maig de 2008

Pel congost granat de la Vallcoursa, a la Cerdanya, s'escola la riera Vermella, que neix en un jaciment de coure explotat des de l'antigor, abandonat fa dècades. Les aigües grinyolen com ho fa la musculatura d'un home d'uns quaranta anys ben ultrapassats que sua collarets de perles front avall, la cara empantanada, el coll, les axil·les i l'entrecoix xops en una mullena molesta. Porta una motxilla amb el material imprescindible per a fer una ferrada: un dissipador d'energia, l'arnès i el casc. I també porta un piolet i campons per si troba gel als accessos. Es fa dir Ernest. Cepat, barba i cabells encara negres i notablement geperut per l'esforç i el fort pendent, puja sol sota el sol tebi de maig. L'alzinar de sotabosc atapeït ha quedat enrere, amb els seus verds cendrosos. Ataca la petita franja de la fageda sense pietat, sense fixar-se en els verds àcids acabats d'estrenar. És un bosc esclarissat, on no se senten els ocells i es veuen perfectament els esqueis de coure sortint del terreny inclinat com si fossin pits de dona nua. Aviat assoleix la pineda de pi roig, d'arbres rectes, alts i senyoriales, preludi dels prats alpins de catifes inacabables de gramínies embrutades per taques de ginebrons. Hi descobreix ramats d'ovelles, vaques i cavalls, amb alguna mare alletant els nounats. Hi nota absència d'excursionistes. Som dimarts, reflexiona.

El refugi despunta entre la boirina anticiclònica. L'Ernest renega, bufa i rebufa com un tractor. Ha de fer l'últim esforç. Ha rebaixat la mida dels bastons telescòpics i camina com un ciclista de carretera, a base de lloms i quàdriceps, acoblant-se als últims pujolets arrodonits i herbosos. És el país dels teletubbis.

S'alegra de ser un fumador passiu, un exfumador llunyà. Valora, tanmateix, que és insuficient aquesta apreciació. Als seus pulmons, s'hi belluguen tones de quitrà espès com maionesa. Són els efectes col·laterals de la feina de cambrer en un bar de barri. Clients de cigaló, tertúlia esportiva i broma densa i gris de tabac. He de canviar de treball, medita maleint la seva dissort. Els seus intents de ser xef de càtering van ser nuls, tot i tenir coneixements. Tampoc va ser profitosa la seva incursió en la cuina d'alta volada: no era manetes i l'atabalava l'alè feixuc del cuiner de moda ordenant-li com havia de fer la feina. Recorda amb disgust l'estada en un restaurant de grans quantitats de la Barceloneta. Tampoc dominava els àpats multitudinaris. I les oposicions per a professor de cuina a l'escola taller de l'Ajuntament van ser una pèrdua de temps: en la política sempre es paguen els favors, justificava d'aquesta manera la seva exclusió i la contractació de l'exsoci del tècnic de cultura.

Abans de trucar a la porta del refugi, va tenir un pensament cap al fill. El Joanet, ai, el Joanet dels ulls verds esbatanats de qui mai observa algú amb hostilitat. El Joanet confiant en la força de la mà del pare quan creuava el carrer, una mà escut de perills. Ara el Joanet no hi era. Tan sols resta un record, una nafra, un ressentiment. L'Ernest disseca el seu pensament i no sap com esmenar els errors del passat. El Joanet, com a nen que era, creia en la justícia, en la policia, en el bons i els dolents de la mateixa manera que la

nevera era un estri màgic d'on sortia el menjar. Com a nen que era, veia en son pare un guardià. El Joanet de presència efímera. Vuit anyets. Des de la seva mort sentia ben ple el buit de la seva absència. Li havia fallat com fallen els pares que es pensen que educar un fill és alimentar-lo, calçar-lo i intentar, només intentar, ser-hi a l'hora del conte. Massa temps entre fogons, clients, proveïdors i taules, i poc per atendre'l com cal, es queixa a pilota passada. No era d'estranyar que la dona s'amoïnés amb l'accident del fill i les errades es traspassessin al terreny sentimental.

De sobte, gira el coll i entoma el paisatge. Nota les vibracions dels músculs de les cames i la fressa dels pulmons. Saben a òxid. «Els Pirineus tenen això», es diu, per començar sempre amunt per després davallar a plom. El vol d'una garsa el distreu mentre xucla aigua del *camel-back* i nega amb el cap i ironitza sobre els neologismes. «Volen reinventar la llengua», es diu, «aquesta andròmina és un odre, coi, de plàstic, sí, d'acord, però un odre.» Però en realitat amaga una altra preocupació. Pensa que és una injustícia aquest món, i es palpa la butxaca on té un sobre del Jutjat de Palafrugell amb una citació per a d'aquí a deu dies. És una injustícia: la casa és tota meva, en sóc l'únic hereu, i ara que puc sortir del pou... bo me la fotràs!!! En canvi, quan arriba al refugi somriu: sent una cridòria dins del cor. Ensuma l'aroma de la gespa mullada, de fems de vaca i de font fresca. Rere el refugi destaca el mirall d'un llac allargassat com un cogombre. Una colònia de canyissars zumzeja a la part de la riba on no hi ha rocs ni pins rojos. El cel és d'un blau de fotograma. Com guardaespallles fornits destaquen els cims ensucrats per les darreres nevades de la primavera. Li complau el paisatge. L'Ernest recupera el pas i ara veu la vall plana i oberta. S'esvaeix la pre-

ocupació i desitja un cafè com un heroïnòman anhela un mal viatge intravenós.

El refugi és a recer de la tramuntana i vora els ulls de la riera Vermella. Les construccions mineres s'han ensorrat i s'han fet mimètiques entre la molsa, l'herbei i el rocam. Impacta la fesomia artificial de l'edifici excursionista amb el marró grisós de la pedra de fàbrica regular a les cantoneres i sense treballar la de les parets, tot plegat, sense arrebossar. El conjunt rectangular el tapa una teulada de lloses de pissarra negra, una brutícia sobre el verd dels prats i el vermell de les pedres. La porta és petita, en comparació amb el bloc sencer, i escairada cap a un cantó. En proporció, és més gran el finestral rectangular de la primera planta, de cara al nord. Un fum feble dibuixa un regalim que la brisa empeny cap a tramuntana. La xemeneia sembla una peça de mecano, un annex adossat a un escaire de la casa.

Davant el llindar de l'edifici, torna a pensar en els jutjats i s'adona dels seus propòsits. Pren tot l'aire que pot. Evita jutjar-se perquè ja s'ha jutjat i detesta consumir els designis del cor. És la victòria del cor sobre la raó i li sorprèn pensar que no hauria de ser així. Pot tornar enrere. De fet, mira enrere. Troba maques les seves petjades sobre l'herbei. «No», rectifica. «No penso penedir-me'n.» La seva determinació la qualla l'odi i el desamor, i reconeix que allò del jutjat és un afegit d'última hora.

A la llunyania divisa uns punts cendrosos pasturant en un talús. Uns gossos fan costat a una figura erecta, potser recolzada sobre el gaiato. No ho veu bé. És el pastor. A ponent del refugi, s'enclava una cabana. Hi ha dos-cents metres. No gaire més.

La porta de l'edifici és tancada. Una cortina de color indefinit vol barrar les mirades des de l'exterior,

fit a poc assolida: és vella i translúcida. Escruta l'interior i no veu ningú. El pany no cedeix a les seves mans. Es toca la barba, es recol·loca les ulleres de sol i pica amb la punta dels dits al vidre. «Tinc por? No», es reafirma a si mateix. «Per què sues, doncs?» Apareix rere el cristall el morro negre i les orelles tibades d'un pastor alemany. Ells ulls són diminuts i es concentren en el bot, en el pas enrere de l'Ernest. Un xiulet càlid peta suau i el gos fuig bellugant la cua cap a dins. Al poc es dibuixa una carona humana, jove i maca. La guarda. Descorre les cortines, somriu i obre.

—Bon dia —diu la veu en un segon intent. El primer ha estat en fals, només li ha sortit un gruny. Incomodada, demana perdó, aixeca els llavis en un somris poc precís i torna a repetir la salutació afegint.— El gos no fa res. No pateixi.

—Bon dia —contesta l'Ernest. Ha vist en aquell gruny la soledat de la feina de la noia. És la primera persona amb qui parla avui. De reüll, mira el rellotge: encara no són les deu del matí.— La ferrada Molina-Pujol? —pregunta amb decisió, més tranquil.

—És allà, sota el pic de la Gelada Negra. Heu d'agafar un corriol fitat que neix als ulls de la riera, prop de la mina i l'abeurador del pastor. Encareu-vos al sud.

És una noia guapa i escanyolida com les atletes maratonianes, amb una veu que s'encén quan agafa confiança amb el seu interlocutor. Ella vesteix unes malles negres i un polar maragda, un conjunt gens femení, aprecia l'Ernest. Li agradaria treure-li els pantalons i el polar i vestir-la amb unes faldilles texanes, d'aquelles camperes, i un jersei cenyit. Unes arracades no li escaurien malament, sobretot ara que els cabells recollits en una cinta multicolor deixen pas lliure a les orelles.

—És difícil la ferrada? Té fama de ser la més alta del país —pregunta l'Ernest intentant entrar en el refugi.— He fet les Baumes Corcades i la Teresina i...

—Ho és, ho és, encara que això no té res a veure amb el seu grau de dificultat. De fet, és insòlit trobar-se una ferrada a tanta alçada. Però passi, passi, està obert —diu ella desencanaixant del tot la porta. Ell li fa cas i descobreix una sala amb una forta olor d'humitat. Una gran taula domina el centre, amb dos bancs a cada costat. La llum del matí es clava en el vidre de doble full del finestral rectangular, on descobreix algunes enganxines amb el logotip de la Federació Catalana d'Entitats Excursionistes i altres logos més.

—És el menjador —diu ella convidant-lo a seure en un dels bancs. Hi falta una mà de pintura i una decoració més consistent que aquelles dues fotografies emmarcades, una de l'Everest i l'altra del Pedraforca. Són velles i descolorides. De sobte, ella pren la paraula perquè ha recordat la pregunta.— És com la de les Baumes, però sense tant de franqueig ni pont nepalès. Això sí, és molt més llarga. Vigili, si va sol. Avui no trobarà ningú.

—Ah, no!

Ella nega amb el cap. L'aroma de cafetera es barreja amb la crepitació lenta de la llenya en la llar de foc, la fortor de l'animal i un cert tuf que ell, avesat a les olors de la cuina, identifica com a carn crua en procés de descongelació. A poc a poc, les brases prenen el color del sol i els tions es barallen per arribar al fons de la llar.

—Durant tot l'any tenim obert els caps de setmana. Però aquesta és la primera setmana que obrim els dies de cada dia. L'hivern és solitari aquí dalt.

—Gràcies pel consell. Per cert, ¿avui teniu oberta la cuina? Només porto l'esmorzar —l'Ernest, guiat per

l'aroma de cafè, ha descobert la porta oberta de la cuina, on penja un mapa de la zona molt envellit.

—I tant! Fem menús a tretze euros. ¿Li vénen de gust unes mandonguilles amb sípia?

—Sempre i quan hi hagi amanida de primer.

—Fet. Ah! També hi haurà un plat d'espaguetis. Els faig molt bons. Porten una salseta de peix amb all i julivert molt interessant.

—Sense tomàquet? —la pregunta és franca i la noia nota l'interès del client i se sent afalagada. Es relaxa davant el comentari, somriu i assenteix abans de respondre:

—Vull defugir els estàndards de la cuina de refugi. Ja sé que això no és ni un hotel ni un restaurant. Els refugis no són confortables...

—Per això són refugis —la talla l'Ernest amb un to vibrant.

—Un lloc on descansar d'un dia de muntanya, recuperar forces, parlar del que t'agrada amb qui t'agrada...

Es fa un silenci. Un borinot franqueja la porta, fa unes piruetes i s'estavella contra la vidriera. L'Ester s'encamina a la cuina i s'hi perd durant uns minutets en què ell no sap què fer. Mira per la finestra sense molestar l'insecte i observa com el pastor trepitja una senda, un dibuix rectilini que mor al refugi.

El pastor alemany se li apropa, li ensuma els peus, es deixa acariciar el crani i marxa cap al seu feu, una manta vella en una cantonada on no fa nosa.

—Ara el trauré a fora i el lligaré —diu ella des de la cuina.

—Si és per mi...

—No, no. El pastor s'ha queixat que empaita les ovelles i no el puc deixar campar al seu aire, el pobre...

—Però sembla dòcil.

—Molt —la noia deixa morir uns segons abans de preguntar—: Vol cafè?, hum...

—Sí. Sóc l'Ernest —s'avança cap a la cuina amb una marcada intenció tafanera i li ofereix la mà. La noia l'encaixa però no fa força. L'Ernest pensa en les salutacions tan poc afectuoses avui dia tan habituals entre les persones. «Sovint xoquem la mà», es diu, «gairebé sense fregar l'interlocutor; i quan besem una noia els llavis no toquen mai la galta i els petons es perden en l'aire. Hem eliminat el contacte físic.» Els seus ulls fan un arc orbital sobre l'habitacioneta on es prepara el menjar. Rumia que al món de la restauració, la cuina sempre és petita. Aquella no és una excepció. Descobreix uns fogons de butà amb campana d'obra, una planxa molt usada, una cafetera italiana, un microones vell i una fregidora industrial no gaire gran. El sobta una netedat acurada i una ordenació digna d'una botiga de roba. Els prestatges, però, són mig buits. Suposa que el congelador, una arca nova, i la nevera, deuen ser plens. En una paret hi ha la porta del darrere. Allà s'estintola una taula i un parell de cadires de fusta massissa. L'Ernest especula que la brossa és fora. No la veu. Li agrada.

Quan surt l'Ester amb el cafè, s'atura un segon i fa un xiscler amb la llengua. Murmura el que l'Ernest entén un insult i col·loca rabiüda les dues tasses sobre la taula.

—Portaré unes quantes galetes. Són de la meua collita.

L'Ernest roman neguitós. Què he fet malament? No vol espietes? Les paraules de la noia l'acaben de desorientar. Llavors tensa tot el cos abans de girar-se. Per alguna raó, potser l'anomenat sisè sentit, abans que una veu petés a la seva esquena, sabia que hi havia algú més al menjador.

—*Buenos días.*

L'Ester no contesta. Es limita a esbossar cara de fàstic. Alguns frigorífics tenen més graus que la tempe-

ratura d'aquella rebuda. La tensió puja de nivell quan el gos s'aixeca i gruny. No perd de vista el nou personatge d'aquesta història i ara la bèstia sembla emprenyada de debò. L'Ester el fa jeure amb un crit agut i l'amenaça amb una mirada de mala bava que qualsevol home no voldria en la seva parella. Tampoc qualsevol dona.

—Hola —l'Ernest vol mantenir les normes d'educació establertes.

—*Soy Antonio, el pastor* —xoquen la mà i el nostre ferratista arrufa el nas. Aquell home petitó i fort, d'espatlles amples i tòrax voluminós sota una pellissa vella, put a brut, a fum, a embotit ranci i vi de garrafa. Tot indica que no té cap abric més: els colzes de la jaqueta llueixen a la llum del dia, un negre atzabeja de merda acumulada. Els pantalons semblen marrons, amb els costats mostrant una gran capa de greix. Calça botes d'aigua de plàstic, velles, podrides, amb una nauseabunda pudor de peus. Vol tancar els ulls i imaginar-se com serien els mitjons. O els calçotets. Es cobreix el cap amb una gorra gris amb un escut mig esborrat del Reial Madrid. L'Ernest no sap què fer-ne, de la mà. Voldria rentar-se-la. Sent una escalfor estranya en la palma, a la carn que ha tocat la d'aquell home poc, gens decorós. La guarda agafa el gos del collar i el mena a fora, on el lliga a una cadena i torna. Ha declarat la guerra a les paraules.

—*Voy a lavarme las manos. Gusta...?*

—*Hombre, si insiste. Muchas gracias. Niña, ponme un carajillo de Torres* —el pastor seu, es tira la gorra cap a enre i es grata la closca. Una clenxa de cabells grisos i rígids es disparen cap a enfora. L'Ester li porta una gotet, però no li apropa les galetes. Seu el més lluny possible del pastor i gira el cap cap a les brases. Nota l'escalf, tanca els ulls i menja sense fer soroll. Així se'ls troba l'Ernest quan surt del lavabo, allunyats com dos

comensals a la taula d'un castell gòtic. Tria el costat de la noia i enllesteix ràpid. L'Ernest no sap com acomiadar-se. Vol correspondre amb educació la bona acollida de la noia i això significa no encetar cap conversa amb aquell individu que en pocs minuts ha impregnat de la seva olor la sala. Però ha d'aixecar-se, i de fet ho fa sigil·lós, agafant la motxilla.

—Les galetes són insuperables.

Vol dir que ja no se'n fan, d'aquestes galetes casolanes, però treu la cartera i fa un gest circular amb l'índex per indicar que ho paga tot.

—No cal, ja m'ho pagarà quan li ajunti el compte del dinar.

—D'acord.

L'Ernest torna puntualment a les tres per dinar amb l'Ester, que ja l'espera després d'escalfar l'àpat. L'Antonio no hi és i l'atmosfera promet placidesa. S'entaula i la noia l'imita. Es cruspeixen les amanides amb el dringar de les forquilles a la plata metàl·lica. Mengen massa ràpid, calladets. Per a l'Ester és un dinar de desconeguts que no s'atreveixen a encetar conversa, i per a l'Ernest perquè el *feeling* s'ha tallat amb la irrupció anterior de l'Antonio. Ell s'espera un avalot de preguntes sobre la seva experiència a la Molina-Pujol per a les quals ha ordit una bateria de respostes. Però prefereix, si s'enceta el tema, desviar el curs de la conversa cap a una altra direcció. La noia li sembla espavilada, capaç de pescar-li les mentides.

Els espaguetis de peix també cauen en aquest sopor. Acompanya la tebior solar que penetra pel finestral. Ara sí, l'Ester anhela algun comentari sobre la salsa. Li agradaria dir que ha passat per la planxa els filets de tintorera i els calamars fins a estovar-los. Mentrestant ha fet la picada amb all, julivert i oli, i, quan la pasta

ha assolit el punt anomenat al *dente*, ho ha barrejat tot en una paella i ha deixat una breu cocció, tot plegat tapat. L'Ernest roman encara mut perquè els troba massa oliosos. El tercer plat té una millor rebuda. Entren pels ulls les mandonguilles casolanes, gens uniformes, escortades per trossos de sípia i salsa a dojo. Davant el silenci, l'Ester es belluga constantment, com si una picor inhumana li esquitxés tota la pell. Finalment, l'Ernest pregunta:

—Aquesta aroma, és porto? —i ella enerva el somrí i es fa la volguda allargant la resposta tot el que pot.

—És vi ranci de Capçanes.

—Ah! Molt bo! És aquesta l'única gràcia?

—Bé. Què més ha notat?

—La carn és ben tendra i melosa per ser congelada. Abans m'ha semblat que descongelaves carn.

Ella s'apunta el gol i sent com la sang flueix per les venes com si fos LSD.

—És una barreja de carn de porc amb pit de pollastre, all, julivert, ou cru, ratlles de pernil, pa ratllat i menta.

Les postres són iogurts desnatats d'una marca que l'Ernest desconeix. El seu paladar no troba cap sabor, tret del de la química dels aliments, com si fos pintura aigualida. No en fa cap esment i ella s'aixeca per servir els cafès i una copeta de Torres que l'Ernest li demana. Mentre enllesteixen, parlen del creixement desorbitat de l'àrea metropolitana de Barcelona, de la sequera i la ineficàcia dels polítics per solucionar l'abastament d'aigua.

—En tants anys no han sabut concebre cap pla hidrològic i les seves baralles són de pallassos. Tenen la cua de palla, treballen malament i sempre li passen el mort al rival —afirma ella amb un to de ressentiment.

—Al final ens hauran de governar robots.

—Sí, són més humans.

Després, l'Ernest introdueix un tema més personal: els *nòvios*. Ella assegura no tenir-ne i passar uns moments de reflexió postfracàs i l'escalador passa a parlar del bar de Terrassa on fa de cuiner, o de la seva dona, la Mireia, diu, gens amiga de la muntanya.

—Ella treballa en una oficina molt xic de Sarrià —explica l'Ernest.— Constructors i especuladors. Ja t'ho pots imaginar. Guanya mil euros en quatre hores mal comptades —deixa caure sense esma.

—I els fills? —l'Ester fa la pregunta mentre fa una immersió en el cafè. És una pregunta sense intenció d'aprofundir en l'organigrama familiar de l'escalador, però davant el silenci s'adona que ha ficat la pota fins a l'axil·la. Aplica els llavis a la tassa i xarrupa. Veu com l'Ernest pren aire com ho faria un nedador que pretén bussejar per les Coral·lines i no espera la resposta que, tanmateix, arriba.

—En tinc un. El Joanet. Vint anys. S'ha emancipat massa d'hora i els pares no ho hem acceptat amb esportivitat.

Per desviar la conversa, l'Ester vessa més conyac al got de l'Ernest i busca canviar de tema.

—L'interessa la poesia? —ell exhibeix una interrogació, una invitació a què la noia continuï.— La poesia i jo tenim molt en comú. La soledat d'aquesta feina, la manca de soroll i d'estrès... A vegades penso em mi com en una astronauta. I és quan trobo a faltar la fressa dels excursionistes esperant els dinars —ara s'adona que aquell desconegut no fa pinta d'escalador, amb aquella panxeta d'aperitius al bar de la cantonada, les ulleres de pasta passades de moda, d'aquelles graduades que s'enfosqueixen amb la llum solar, la gorra de llana amb els colors de la República (amb boleta a dalt) i la barba tan negra que sembla postissa. Ell percep que és observat i riu. Per

dins, tem un atac i té dubtes si les lectures a internet han estat suficients per repel·lir-lo amb èxit. Sent una fredor a la panxa. Els papers del jutjat li cremen a la butxaca. «Per què els he portat? Què en guanyo? Res», diu. «O potser m'agrada el risc?»

—El meu sobrepès és degut al fet que tasto massa salses i suc.

Llavors senten bordar el gos, encara lligat. En pocs segons escolten remor de frontisses. No cal imaginar-se altri que l'Antonio. El cafè baixa per l'esòfag de la noia empès per la ràbia i l'odi, o així ho veu l'Ernest. Llàstima. A mesura que enraonaven, l'Ester semblava covar una simpatia creixent vers l'Ernest.

En un moment, ella s'aixeca de la taula, entra a la cuina i posa a tot volum una cançó de Bob Marley.

—*Vaya mierda de música que escuchan hoy los melenudos estos. ¿A quién están atropellando? ¿Dónde están los Julio Iglesias, los Perales y los Pecos?*

—*Muertos, probablemente.* —Contesta l'Ernest

—*¡Qué desastre! Me siento como un eunuco en un prostíbulo.*

—*Pues sí. Al menos antes no te dolía la cabeza cada vez que entrabas en un pub* —diu seguint-li el corrent.

«L'Antonio és un descarat, un pocavergonya», pensa l'Ernest. Quan obre la boca sembla mesquí i vulgar, amb aquella cara clivellada pel sol i el vent. I més ara: sense esperar a ser convidat, li pica l'ullet i omple el got del cafè de la noia amb conyac. Se'l veu d'un cop. És malagradós. A l'Ernest, ja li va bé. Reafirma les seves sospites i els deixa fer. Veu clarament com es detesten, com la noia evita el contacte amb el pastor i com aquest la castiga amb la seva presència.

L'Ernest mira el rellotge. Les quatre en punt. Encara pot quedar-se una estona. Perllonga la conversa xerrant